

Sevgi Dolu Kelimeler

(Şiir-Edebiyat)

Edebiyatda duyguların yoğun bir şekilde yazıldığı şiir alanında en çok ele alınan konuların biri sevgidir. Şairlerin şiirlerinde yer alan sen ve ben ifadeleri bireysel bir anlam taşıırken bazı ozanlar için bu ifadeler yanlıştır. Sevgi insan ruhunda doğarken yavaş yavaş dışa açılan bir pencere gibi evrensel bir boyut kazanır. Bu yönüyle sevgi hem bireysel hem evrenseldir.¹ Nefretin zıddı olarak bilinen sevgi, hayvana, tabiata, insana, Yaraticıya, peygamberlere, bir başka açıdan dünyaya, makama, mevkiye, şan ve şöhrete dair hisli bir alandır. Kelimelerin etkisine bir de sevgi denen kalbî bir his dokunduğunda o metnin etkisi epeyce artar. Şairlerimizin şiirlerinde kelimeleri sevgi ile ele aldıkları, sevgi meselesini yazıp çizdikleri satırlar ideolojiden ve siyasi görüşlerden uzak, herkesin ortak noktası olan sevginin ön plana çıktığı metinler olması dikkate değerdir.

*Ben gelmedim dava için, benim işim sevi için
Dost'un evi gönüllerdir, gönüller yapmağa geldim (Yunus Emre)*

Edebiyatla sevgiyi iki kardeş olarak ele almalı, bununla birlikte Yunus Emre'nin bu beytinin aslında edebiyatta en çok işlenen konusunun sevgi olduğunu göz önünde bulundurmalıyız. Yunus bu satırlarla dünyaya gelme amacını kavradığını, varlığının gayesinin sevgi ve onu yaymak bilincinde olduğunu gösterir. Beyitlerinin genel konusunun Allah sevgisi olduğunu düşündüğümüzde bu sevgiye ancak yaratılmışların en üstünü olan insanı sevmekle başladığını görürüz.²

Sezai Karakoç sevgi, çocuk ve ölümü anlatmış birkaç satırda. Ölümden, bir çocuk masumiyetiyle yumuşak şekilde geçiş yapmak, ancak sevgi ile olur der gibi.

*Bilirim geçmektir sevgi
Ölümün en yumuşak en ayarlı yerinden
Çünkü çocuklar geçer
Ölümün en yumuşak en ayarlı yerinden
(Sezai Karakoç, Sevgi)*

Abdurrahim Karakoç "Sarı saçlarına deli gönlümü / Bağlamışlar çözülmüyor Mihriban" diyerek sevgisini bizlere bu meşhur dizeyle sunmaktadır. Türkülere konu olan Mihriban, Karakoç'un kavuşamadığı sevdası için kaleme aldığı şiirdir.

*Sevgileri yarınlara bıraktınız
Çekingen, tutuk, saygılı.
Bütün yakınlarınız
Sizi yanlış tanıdı.
Bitmeyen işler yüzünden
(Siz böyle olsun istemezsiniz)
Bir bakış bile yeterken anlatmaya her şeyi
Kalbinizi dolduran duygular
Kalbinizde kaldı.*

¹ Gülmez, Bahadır. "Şiirde Sevgi ve Çağdaş Türk-Fransız Şiirinde Sevgi Teması". *Kurgu Dergisi*. 11. 1992. 44.

² Karabulut, Mustafa. "Edebi Hayatımız - I Edebiyat, Sevgi ve Hayat". *M.K.A.L Dergisi*, 1-1. 2007. 26-27.

(Behçet Necatigil, Sevgilerde)³.

Sitemvari anlatımıyla Necatigil sevginin sözle, davranışla gösterilmesi gerektiğini altını çizmektedir. Her ne kadar bile isteye yapılmasa da gösterilmeyen, dile dökülmeyen sevginin ancak kalpte kaldığı ve bir öneminin olmadığını hatta kişinin bu davranışıyla kendini yanlış tanıttığını anlatır bizlere. Bir diğer şair Nazım Hikmet yaşamaktan bahseder;

*Yaşamak şakaya gelmez,
Büyük bir ciddiyetle yaşayacaksın
Bir sincap gibi meselâ,
Yani, yaşamamanın dışında ve ötesinde hiçbir şey beklemeden,
Yani bütün işin gücün yaşamak olacak.
(Nazım Hikmet, Yaşamaya Dair)⁴*

Şiirin devamında birçok örnekle yaşamayı anlatan Nazım Hikmet insanlara büyük bir yaşama sevgisi ile seslenir. Sorumlulukların yerine getirilmesini bir erdem olarak ele alırken aynı zamanda yaşam ve kişinin etkileşim halinde olması gerektiğinden söz eder.⁵

*Çamaşır asılı ipten
Duran küçük serçem
Bana acıyarak mı bakıyorsun?
Halbuki ben güneşin
Ve ilk beyaz yaprakların altında
Senin uçuşunu seyredeceğim
(Melih Cevdet Anday, Serçe).*

Küçük bir serçeyi seyretmeyi tasvir eden Anday, şiirinde serçe sevgisini ön planda tutar. Kendi içinde yaşadığı sıkıntılı hali serçe ile paylaşarak bir şiir yazmış olup adeta sevgisini yine serçe ile mukayese ederek bana acıyan da seni seyredeceğim demektedir. Bir başka hayvan sevgisi özelden ise kedi sevgisi temalı şiirlere baktığımızda Necip Fazıl'ın söz sanatında oldukça etkili olan yansımaları ve ikilemeleri kullandığını görürüz;

*Kedim, ayak ucuma büzülmüş, uyumakta;
İplik iplik sarıyor sükûtu bir yumakta,
Hırıl hırıl,
Hırıl hırıl...
(Necip Fazıl Kısakürek, Sayıklama).*

Kedileri şiirlerinde işleyen diğer bir şair Behçet Necatigildir. Kedileri gözlemci bir bakış açısıyla incelemiş ve sevgisini bu şekilde belli etmiştir;

*...Okşarsınız
Bir kenara çekilirler.
Kıvrıldıkları köşede
Gene sizde gözleri
Yerinizden kalksanız*

³ Necatigil, Behçet. "Eski Sokak". YKY Yayınları. 2021. 46.

⁴ Nazım Hikmet. "Henüz Vakit Varken Gülüm". YKY Yayınları. 2021. 62.

⁵ Nazım Hikmet Şiirlerinde Sevgi. Türkçe A, Category 1. 10.

*Peşinizden gelirler...
(Behçet Necatigil, Kediler)*

Atları dikkatle inceler gibi, tasvirleriyle sevgisini kağıda dökerek sunar Ahmet Telli;

*Anlat bize yürüyüşün güzelliğini,
koşunun rüzgarını, köpüren yeleyi
toynakların kızgın kıvılcıklarını
(Ahmet Telli, At)*

Hz. Muhammed (sav) için Allah'ın sevgilisi ifadesi kullanılır. Bu ifadeyi şiirlerine yansıtan Allah ve peygamber sevgisini incelikle kaleme alan Karacaoğlan her şeyden önce Allah daha sonra sevgili peygamber gelir demektir:

*Evvel Allah, ahir Allah
Andan ulu gelmemiştir
Hak Muhammed'den sevgili
Hakk'ın kulu gelmemiştir
(Karacaoğlan, Evvel Allah Ahir Allah)*

Hayatta devamlı var olan görüntülerin heyecanlı ve tekrarlanan kelimelerle ifade edilmesi, edebiyatımızda önemli bir şair olan Orhan Veli'nin yaşama ve tabiat sevgisinin bir tezahürü olarak karşımıza çıkmaktadır.⁶

*Çayın rengi ne kadar güzel,
Sabah sabah,
Açık havada!
Hava ne kadar güzel!
Oğlan çocuk ne kadar güzel!
Çay ne kadar güzel!
(Orhan Veli, Ne Kadar Güzel)⁷*

Sevme hissinin küçülmeyip büyüdüğünü dizelerinde anlatan Erdem Bayazıt, insana olan sevgisini evvela en büyük insandan başlayarak dile getirir.

*"Allah elçilerinden sonra en büyük insana
Bir orman gibi büyür içimde sevmek
İçimde insan bir mahşer gibi kabarıken
Ey her suça ortak çıkan kalbim."
(Ankara, 1969)⁸*

⁶ Terzi, Sevgi. "Garip Akımı Sanatçılarının Şiirlerinde Bir Değer Olarak Yaşama Sevinci ve Tabiat Sevgisi Bağlamında Çocuk". Yüksek Lisans Tezi. 2019. 56.

⁷ Orhan Veli. *Bütün Şiirleri*. YKY Yayınları. 2018. 54.

⁸ Erdem Bayazıt. *Şiirler*. İz Yayıncılık. 2018. 204.

Görüldüğü üzere şairlerimiz insanlığın ortak dili olan sevginin dili ile bizlerle konuşmuştur. Belki de şu an en çok ihtiyacımız olan şey, kelimelerin sevgi ile dolmasıdır. Daha nice sevgi dolu kelimelere.